

Близнюк І. В.

*студентка 2-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична
академія»*

**СПРИЯННЯ АДВОКАТА В
РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА НА МЕДИЧНУ
ДОПОМОГУ ОСОБИ, ЯКУ ВЗЯТО ПІД
ВАРТУ**

коли особа опиняється під вартою, вона фактично стає ізольованою не тільки від суспільства, а й від можливості реалізувати певні конституційні права. саме у таких складних життєвих умовах набуває особливої ваги потреба своєчасного отримання медичної допомоги.

у зв'язку із цим професійні навички та обізнаність адвоката щодоправ осіб, взятих під варту, є необхідними передумовами, що можуть посприяти у реалізації згаданих прав. допомагаючи в реалізації права на медичну допомогу, адвокату слід посилатися на низку міжнародних і національних норм, які закріплюють це право. Європейська соціальна Хартія (ст. 13), конституції України (ст. 49), цивільний кодекс України (ст. 284), основи законодавства про охорону здоров'я, Закон України «Про попереднє ув'язнення» гарантують право на медичну допомогу.

в ч. 1 ст. 176 і ст. 183 КПК України тримання під вартою розглядається, як винятковий вид запобіжних заходів, а ст. 48 КПК передбачає, що слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд зобов'язані надати затриманій особі або особі, яка тримається під вартою захисника або можливість його запросити. Захисник користується

процесуальними правами підозрюваного, обвинуваченого, захист якого він здійснює (ч. 4 ст. 46 КПК). він зобов'язаний використувувати засоби захисту, передбачені КПК та іншими законами України, з метою забезпечення дотримання прав, свобод та законних інтересів підозрюваного, обвинуваченого.

відповідно до ст. 19 Зу «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» адвокат має право подавати скарги, заяви,

клопотання чи інші процесуальні документи до органів державної влади, місцевого самоврядування, суду щодо реалізації права особи на медичну допомогу.

ст. 20 Зу «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» передбачає цілий спектр засобів реалізації права на медичну допомогу клієнта, який тримається під вартою, а саме: звертатися з запитом, у тому числі щодо отримання копій документів, до органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб, підприємств, установ; представляти і захищати права, свободи та інтереси фізичних осіб; ознайомлюватися на підприємствах, в установах і організаціях з необхідними для адвокатської діяльності документами та матеріалами, крім тих, що містять інформацію з обмеженим доступом; складати заяви, скарги, клопотання, інші правові документи та подавати їх у встановленому законом порядку; доповідати клопотання та скарги на прийомі в посадових і службових осіб та відповідно до закону одержувати від них письмові мотивовані відповіді на ці клопотання і скарги; бути присутнім під час розгляду своїх клопотань і скарг на засіданнях колегіальних органів та давати пояснення щодо суті клопотань і скарг; збирати відомості про факти, що можуть бути використані як докази, в установленому законом порядку запитувати, отримувати і вилучати речі, документи, їх копії, ознайомлюватися з ними та опитувати осіб за їх згодою; одержувати письмові висновки фахівців, експертів з питань, що потребують спеціальних знань;

додатковою правовою гарантією доступу до медичної допомоги особам, взятим під варту, стало прийняття спільного Наказу міністерства юстиції України та міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Порядку взаємодії закладів охорони здоров'я державної кримінально-виконавчої служби України із закладами охорони здоров'я з питань надання медичної допомоги особам, узятим під варту» від 10 травня 2012 р. Після прибуття до в'язниці кожна позбавлена волі особа повинна бути негайно

оглянута медичним працівником установи. Під час перебування в ув'язненні позбавлені волі особи повинні мати можливість доступу до лікаря в будь-який час, незалежно від режиму їхнього утримання.

адвокат у сфері реалізації права на доступ до медичної допомоги особам, яких взято під варту, здійснює такі дії:

по-перше, при зустрічі або при іншій нагоді з'ясувати, чи потребує медичної допомоги особа, взята під варту, чи хворіє вона на хронічні захворювання, чи потребує постійного медичного догляду або медикаментозного лікування;

по-друге, встановити, чи проводився первинний медичний огляд особи реально або формально, чи не були порушені права під час такого огляду щодо конфіденційності та доступу до інформації про стан здоров'я й лікування особи;

по-третє, отримати від особи інформацію про її звернення за медичною допомогою до персоналу, медичної частини установи та наслідки такого звернення. у разі ненадання допомоги, надання допомоги не у повному обсязі необхідно скласти особисте клопотання на ім'я начальника установи, де утримується особа, про негайне проведення медичного огляду, діагностики, надання медичної допомоги тощо;

по-четверте, у випадку відмови надавати медичну допомогу, якщо вона не може бути надана в умовах тримання під вартою, необхідно підготувати та подати клопотання про зміну запобіжного заходу. до клопотання важливо додати документи, що підтверджують ускладнення надання медичної допомоги в умовах тримання під вартою. у разі відмови в заміні запобіжного заходу, скласти разом із особою, яка утримується під вартою, скаргу про порушення права на медичну допомогу та надіслати її уповноваженому з прав людини при верховній раді України, а також повідомити про відомі порушення наглядаючому прокурору;

по-п'яте, за відсутності позитивного результату вирішення цього питання на національному рівні скласти та подати скаргу до Європейського суду з прав людини із посиланням на порушення ст. 3 Європейської конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (Заборона катування).

враховуючи наведене, можна дійти висновку, що допомога адвоката особі, яку взято під варту, в реалізації права на медичну допомогу повинна полягати в такому: слід правильно оцінити

ситуацію щодо доступу до медичної допомоги; встановити та,

за можливості, зафіксувати порушене право, зібрати докази, які свідчать про порушення; роз'яснити особі, якими правами вона може скористатися, реалізуючи право на медичну допомогу; а у випадку виявлення ускладнень у наданні медичної допомоги – докласти максимум зусиль для відновлення порушеного права та отримання належної компенсації.